

GATSAL

TEACHING

Bồ thí, pháp đầu tiên trong sáu pháp Ba La Mật

Jetsunma
Tenzin Palmo

Tôi nghĩ rằng Đức Phật đặt bồ thí đứng đầu sáu pháp ba la mật [bồ thí, tinh tấn, trì giới, nhẫn nhục, thiên định và trí tuệ] bởi vì đây là điều ai trong chúng ta cũng làm được so với năm pháp còn lại.

Cho dù trong cuộc sống, chúng ta vẫn đang còn trong mê mờ, giận dữ, ghen tị, đố kỵ, chúng ta vẫn có thể bồ thí. Đây là một bản năng thuần khiết của con người. Chúng ta không cần phải tu tập thật cao để biết cách bồ thí. Bồ thí là mở rộng tâm mình, là một nghĩa cử thật đẹp trong cách hành xử của chúng ta với những người xung quanh.

Tại Châu Á, người dân đã thấm nhuần tư tưởng bồ thí. Việc bồ thí bắt nguồn từ tư tưởng mong muốn được sung túc và thành công không chỉ ngay trong kiếp sống này mà còn cho những kiếp sau. Muốn được như thế, chúng ta phải biết gieo trồng những hạt giống tốt, nếu chúng ta không vun trồng, chúng ta sẽ không thể gặt hái những thành công. Hạt giống của sự sung túc là bồ thí. Vì vậy, nếu ai muốn được giàu sang và hy vọng có được một cuộc sống tốt lành, điều đầu tiên là họ phải tạo những nhân lành.

Chúng ta nên hiểu rằng sở dĩ chúng ta luôn gặp khó khăn trong việc làm, tài chính, hay luôn thiếu thốn và nghèo đói là do chúng ta thiếu những hạt giống bố thí trong quá khứ. Có lần đức Phật đã dạy rằng nếu ta thật sự hiểu lợi ích của hạnh bố thí, chúng ta sẽ không giữ lại điều gì cho riêng mình, ngay cả một bữa ăn. Ta sẽ cố gắng chia sẻ bất cứ gì mình đang có với tất cả mọi người.

Vì chúng ta không thấy được kết quả trong tương lai, tâm ta luôn bận rộn với những tư tưởng “Nếu cho đi thì mình không còn gì? Mình sẽ còn lại gì đây?” Một bản tâm do dự như thế không những đã cắt đi huyết mạch bố thí mà còn tạo ra hạt giống cho sự nghèo khó trong tương lai. Đây là một điều đáng quan tâm trong cuộc sống, chúng ta nên chia sẻ và rộng lượng với nhu cầu của người khác như đối với chính bản thân mình.

Bố thí mang lại hạnh phúc. Cả người cho lẫn người nhận đều được lợi ích. Bố thí mang lại hạnh phúc cho chính bản thân ta bởi vì nó chấm dứt sự ích kỷ và những tư tưởng hẹp hòi “Đây là của tôi, tôi sẽ không cho ai hết”. Chính bản tâm ích kỷ này đem lại biết bao buồn khổ cho chính chúng ta, nó là hàng rào ngăn cản ta với cuộc sống. Chúng ta không thể thật sự thương thức những gì mình đang có bởi vì tâm ta luôn bị tư tưởng phải chia sẻ nó với người khác chi phối.

Chúng ta luôn lo sợ người khác sẽ tước đoạt nó từ tay mình. Vấn đề ở đây không phải là sự yêu thích những gì mình đang sở hữu, mà chính là tư tưởng bám víu và nắm giữ chúng của bản thân ta. Ta nên tự hỏi rằng mình thật sự sở hữu vạn vật hay mình đang bị vạn vật trói buộc? Liệu chúng ta có thể buông bỏ tâm bám víu của mình và sẵn sàng giúp đỡ người khác khi cần thiết; hoặc vì lòng sự trân trọng cuộc sống, ta có thể hoan hỷ bố thí và giúp đỡ kẻ khác.

Tôi không có ý nói rằng chúng ta nên về nhà và bố thí tất cả những gì mình đang có. Điểm quan trọng ở đây là câu hỏi dành cho riêng mỗi chúng ta về lòng từ bi và sự bố thí, sự thật tâm hoan hỷ trong khi giúp đỡ người khác. Bố thí không chỉ riêng về vật chất nhưng đây có thể là một khởi điểm tốt. Chúng ta cũng có thể bố thí thời gian, sự cảm thông, sự hiện diện của mình khi người khác cần giúp đỡ, đây mới chính là bố thí ba la mật.

Trong nhà Phật, có ba cách bố thí. Thứ nhất là bố thí tài. Thứ hai là bố thí Pháp – đây là pháp bố thí khi ta luôn có mặt với người khác, lắng nghe họ, cố gắng giúp đỡ họ, cho họ những lời khuyên cần thiết, hoặc đơn giản hơn là giúp họ tự phản tỉnh và thanh lọc tâm mình. Pháp bố thí cao nhất là giúp người khác trở nên mạnh mẽ, tự tin, không sợ hãi. Giúp đỡ họ tự khám phá lòng gan dạ, dũng cảm của mình. Đây là món quà vô giá cho bất kỳ ai.

Muốn được như thế, chúng ta phải bắt đầu từ những việc làm thật đơn giản. Chúng ta có thể vun trồng những hạt giống này bằng cách luôn quan tâm đến người khác, hiểu được nhu cầu của họ, sẵn sàng giúp đỡ và mang lại niềm vui cho những người xung quanh. Chúng ta bố thí với mục đích mang lại hạnh phúc, sẵn sàng giúp đỡ người khác khi họ cần. Điều này không giống như tặng nhau những món quà sinh nhật, giáng sinh hay trong những dịp họp mặt theo lệ thói của đời thường. Ở đây, chúng ta cho mà không có chủ đích. Ta có khả năng tặng những gì mình đang thích cho những người ta thân hoặc không thân với mình. Giúp đỡ những người thân thì rất hay nhưng chúng ta cũng nên giúp những người mình không hợp. Đây mới chính là một nghĩa cử đẹp trong lối hành xử của ta với tất cả mọi người, với cuộc sống.

Bố thí là hạnh đầu tiên trong sáu pháp ba la mật. Là khởi điểm quan trọng và cần thiết trên con đường tâm linh.